

Societate

Din inimă pentru inimă

«Inima mamei nu e acolo, în manualele noastre de la medicină. E în noi.»

Interviu acordat revistei "Săptămâna" de domnul Grigore TINICĂ, manager al Institutului de Boli Cardiovasculare „Prof. Dr. George I.M. Georgescu” din Iași, Profesor universitar, Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa”, chirurg cardiovascular

(Urmare din pag .1.)

Mai târziu, m-am întâlnit cu un coleg de-al meu, deja student la medicină. Și cum nu aveam unde înnopta, m-a invitat la el: locuia într-un fel de "profilactoriu", adică niște odăi mai speciale, în care puteau locui doar două persoane. Acolo era curat, aveau chiar și covor, ce mai. Din vorbă în vorbă, colegul meu mi-a spus: "Tu ești eminent, de ce să te duci la alte facultăți? Ce să cauți acolo? De ce nu mergi la medicină?" Am stat, m-am gândit toată noaptea și dimineață am urmat sfatul lui și m-am dus la medicină. Astăzi râd, gândindu-mă că la acel moment tot ce știam despre medicină era că stomatologia se ocupa de stomac. Am mers să depun actele la Institutul de Medicină și am văzut că erau mai multe cozi: m-am uitat unde e coada cea mai lungă și m-am gândit că acolo e concurența cea mai mare, deci acolo e de mine. Întrebând pe cineva din fața mea, am aflat că era coada pentru depunerea actelor la Facultatea de Medicină Generală. Am susținut examenele de admitere și am mers acasă. "Ai dat examenele", m-a întrebat tata acasă. "Am dat", am răspuns eu. "Și?!", zice el. "Încă nu știu. Trebuie să aștept." Eram la înșir de tutun în ziua în care a venit poștărița și a adus răspunsul în plic. Când am ajuns acasă, am deschis plicul, s-a bucurat mama, s-au bucurat surorile, dar mai apoi s-a întors tata de pe unde era dus, a citit scrisoarea și zice: "Băiete, da eu unde te-am trimis?" I-am spus una, i-am spus alta, dar tata... "M-ai făcut de râs, băietule." Dar cred că a fost în glumă, că a zâmbit în colț... până la urmă. Cred că a fost spus în glumă.

- Pare să fie o întâmplare toate acestea. Dumneavoastră credeți că a fost o întâmplare?

- Întâmplările sunt felul în care Dumnezeu are grijă de noi. Într-o vară, când am absolvit școala medie, am plecat la Odessa la o verișoară de-a mea, iar când am ajuns în gară, s-a lipit o țigancă de mine și zice: "Ai să fii sau mare chirurg, sau mare conducător de oști." Eu am trecut, desigur, ușor peste tot ce a spus ea, dar... îmi mai aduc aminte câteodată...

- Cât de puțin e sau cât de mult e pentru un doctor, în cazul de față, doctorul Tinică, să trăiască cu convingerea că oamenii care mor ar fi putut să fie salvați?

- Cred că Dumnezeu m-a iubit, binecuvântându-mă cu minte și mâini cu care să pot ajuta oamenii. Am avut șansa extraordi-

nară de a cunoaște și de a învăța de la mari maeștri ai medicinei și astfel am putut să dobândesc experiență. Dar îmi aduc aminte de cuvintele profesorului Cristian Dragomir, șeful unei clinici de chirurgie din Iași o lungă perioadă de timp, chirurg de excepție și rector al UMF "Grigore T. Popa" din Iași, pe care îl consider unul dintre mentorii mei: prin anul 2000 am operat un pacient în stare foarte gravă, efectuând o intervenție chirurgicală extrem de grea. La 9 zile de la intervenție, am plecat la un congres în Statele Unite, lăsând pacientul în stare bună. Peste vreo două zile, Dr. Victor Diaconescu, medicul anestezișt, îmi telefonează comunicându-mi că pacientul s-a balonat, are crampe, dureri abdominale. Anterior de intervenția pe cord deschis, pacientul nostru fusese operat de cancer în sistemul digestiv. Cum eram încă în Statele Unite, l-am sunat pe domnul profesor Dragomir și l-am rugat să treacă pe la noi prin clinică să vadă pacientul. Domnul Profesor a stat o noapte întreagă lângă pacientul aflat în secția de terapie intensivă și a decis să nu-l reopereze, preferând un tratament conservator, medicamentos. Pacientul s-a făcut bine. La întoarcere, m-am întâlnit cu domnul Profesor Dragomir, mulțumindu-i pentru ajutor. Domnia sa mi-a spus o frază care a săpat adânc în mintea și în sufletul meu: "Primii zece ani de chirurgie înveți să operezi. Următorii zece ani, înveți pe cine să operezi. Iar alți zece ani înveți pe cine să nu operezi." Mi-am adus atunci aminte de cuvintele doctorului Casâm, pe care mi le-a spus când am ajuns de la Călărași la Chișinău: "Grigore, să știi că operații deștepte trebuie să faci la oameni deștepți." M-am revoltat atunci, având convingerea neclintită că trebuie să-i operăm pe pacienții care au nevoie. Dar Domnul doctor Mihail Casâm mi-a răspuns: "Dacă un pacient are o evoluție a bolii și poți să-l ajuți, ajută-l. Operează-l. Dar trebuie să știi foarte clar dacă acest pacient este compliant la tratament, dacă urmează indicațiile medicale care decurg din starea lui și dacă are grijă de sănătatea lui. Dar dacă operezi un pacient care are o boală operabilă, dar nu e mortală, iar ulterior pacientul nu participă la însănătoșire, tu îți asumi anumite riscuri și chiar anumite

consecințe". În timp, am învățat că până și cel mai bun chirurg nu poate fi Dumnezeu. Poți ajuta, dar câteodată, oricât de mult ți-ai dori, nu ești decât om. Minuni nu face decât Dumnezeu. Fiecare pacient trebuie să înțeleagă că și el este responsabil de viața lui, nu numai medicul. În ceea ce mă privește, încerc să tratez și să salvez toți pacienții care ajung la mine. În momentul în care vin, știu că își pun viața în mâinile mele și au încredere în mine, dar nu există intervenție lipsită de risc. De aceea, le povestesc despre riscuri, despre complicații, despre tot ce se poate întâmpla în cazul intervențiilor chirurgicale, chiar despre moarte, dar de cele mai multe ori pacienții spun: "Faceți cum știți Dumneavoastră." E o mare onoare pentru mine, dar și o mare responsabilitate.

- Am o întrebare care, în principiu, seamănă cu precedentă. Este adevărat că majoritatea ambulanțelor care tipă pe drumurile Moldovei, pe străzile Chișinăului și nu doar, duc spre spitale un pacient în criză de natură cardiologică și că de multe ori e la un pas de moarte?

- Ne confruntăm cu o realitate medicală incontestabilă: la nivel global, patologia cardiovasculară reprezintă principala cauză de morbiditate și de mortalitate. În anumite state, incidența acesteia depășește 30% din totalul cazurilor, iar în România și în Republica Moldova procentul este de peste 50%. Cu alte cuvinte, bolile cardiovasculare generează o rată a mortalității superioară tuturor celorlalte afecțiuni, luate împreună.

Afirmația Dumneavoastră este corectă: trăim o realitate în care, în toată lumea, bolile cardiovasculare sunt prima cauză de morbiditate și de mortalitate. România ocupă unul din locurile fruntașe în Europa ca mortalitate a populației din cauza bolilor cardiovasculare, cu o medie de 109 decese la 100.000 de locuitori, față de media UE de 44 la 100.000 de locuitori. În România, dar și în Moldova, la fiecare 30 de minute, o persoană moare de infarct. Odată cu dezvoltarea tehnicilor și tehnologiilor medicale în România, dar și în Republica Moldova, metodele de diagnostic și de tratament ale acestor afecțiuni s-au ameliorat consi-

derabil. Mulți pacienți sunt diagnosticați din timp, ceea ce permite un tratament adecvat cu rate mari de supraviețuire și ameliorare semnificativă a calității vieții. Din păcate, nu toți pacienții înțeleg gravitatea unor astfel de afecțiuni, și mai ales faptul că pot fi prevenite și tratate. De aceea, de multe ori spun: "Astăzi, trebuie să fii fraier să mori de inimă." Prin controale repetate la medicul de familie, la cardiolog, astfel de afecțiuni nu ar trebui să fie fatale. Dar când țipă ambulanța pe drum, cum spuneți dumneavoastră, din nefericire, deja vorbim de cazuri grave, în care momentul intervenției terapeutice face diferența dintre viață și moarte. Repet, aveți dreptate: bolile cardiovasculare încă sunt cauza principală a decesului.

- În general, ce e cu inima asta a noastră, domnule doctor, ea pare să le aibă pe toate: i se dă dragostea, pe care o trăiește tot omul, ura, bunătatea, singurătatea, locul acela în care încapă toată lumea și locul acela în care uneori nu încapă nici măcar umbra cuiva. Toate acestea cum de încap într-o inimă și ce fac cu ea?

- Inima este cel mai altruist organ al organismului uman, și în colaborare cu creierul, poate deveni și cel mai inteligent: inima pompează sânge pentru toate organele, adică viața, iar pentru ea însăși, atunci când nu bate, ci se dilată, sângele vine înapoi. Poate doar mamele noastre, oricât de foame le-ar fi, își hrănesc înainte de toate copiii, după care se hrănesc și ele, dacă mai au cu ce.... Sigur că diferitele sisteme filozofice consideră inima în funcție de cultura în care acestea evoluează. În religia creștină, inima este asociată cu sufletul. Să ne aducem aminte de rugăciunea inimii. Pentru musulmani, inima este lumina, organul cel mai simbolic, mai încărcat cu semnificații din organismul nostru.

- E corect să spunem că inima este singurul organ care se poate identifica cu însăși viața noastră?

- Am putea parafraza: "Dacă inimă nu e, nimic nu e". De aici și efortul nostru continuu în chirurgia cardiovasculară, în calitate de reparatori de inimi, cum ni se mai spune câteodată, sau a înlocuirii acestui organ cu diferite dispozitive de asistare circulatorie, cu inimă artificială.

- Ce poate face azi chirurgia cardiovasculară și ce nu putea face până mai ieri, alaltăieri?

- Multe lucruri se pot face astăzi în chirurgia cardiovasculară modernă. Chirurgia cardiovasculară a evoluat foarte mult. Eu am trăit timpuri în care se foloseau oxigenatoarele cu utilizare multiplă, care se re-foloseau: se spălau, se sterilizau, era o întreagă poveste... Am ajuns să operăm astăzi inima pacienților noștri printr-o incizie de cinci-șapte milimetri. Putem înlocui valvele aortice, dar și valvele mitrale prin miniincizii toracice, uneori chiar fără anestezie sau doar cu anestezie locală. Chirurgia cardiovasculară a evoluat spectaculos spre abord minim invaziv, concomitent, cardiologia lărgindu-și spectrul de manevre terapeutice. Puțin câte puțin, aceste